

מערך למנחה - בית מדרש

[חניך בוגר]

רקע

דף לימוד זה פותח בעקבות סוגיה שקהילות רבות נתקלות בה – היחס החינוכי שיש לתת לבוגר (חניך שסיים י"ב) בזמן שהותו בתוך הקהילה. הסוגיה עלתה על רקע פתיחת מסלול לימודים י"ג-י"ד, או לחילופין על רקע שהות של בוגרים לאורך זמן רציף וממושך בתוך הקהילה. מצבים אלו מזמנים סיטואציות מורכבות ומחייבים את המנחה לבחון את הסוג החינוכי שיש לתת לאותו בוגר: האם יש הבדל בין חניך לבין בוגר? במה הם שונים ובמה הם שווים? באלו אופנים יחס מנחה-בוגר צריך להיות אחר מיחס מנחה-חניך, וכדו'.

יעדים

1. סוגיות מרכזיות לבית המדרש: (סביב איזו שאלה רצינו להפך איזונים...)

- התייחסות חינוכית לבוגר – מה כולל התפקיד שלנו כמחנכים? מה הוא לא כולל?

2. שדות חינוכיים שניתן לקדם באמצעות בית המדרש:

- עוגנים בעתיד
- קהילה
- יצוג שלמות הורית

מתווה בית המדרש [הצעה]

פתיחה

שאלת פתיחה

– באיזה גיל / סיטואציה עזבתי את הבית (זו יכולה להיות עזיבה פיזית/מנטלית)

– נקודה בחיים או סיטואציה כלשהי שפתאום הרגשת "שאתה המבוגר האחראי"? שאתה כבר לא ילד?

טקסטים:

טקסט 1

"הוא היה אומר, בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה, בן שלש עשרה למצות, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לחפה, בן עשרים לרדוף, בן שלשים לכח, בן ארבעים לבינה, בן חמשים לעצה, בן ששים לזקנה, בן שבעים לשיבה, בן שמונים לגבורה, בן תשעים לשיוח, בן מאה כאלו מת ועבר ובטל מן העולם" (מסכת אבות, ה, כ"א)

"גיל שלוש-עשרה לא צוין אצל בני תימן כמעט בשום דבר. מגיל זה ומעלה רק החלו מעלים אותו לתורה במניין הקרואים ומצרפים אותו למניין. אולם בתפילין ובמצוות נהג הוא הרבה לפני גיל שלוש-עשרה"

שאלות לדיון

- מהי ההעדרה ל"בואר" – גיל, התפתחות פיזית, סיוט שלב או צניין של תמונה?
- מה ההבדל המהותי בין הגילאים השונים?
- האם זה צניין כללי או אינדוידואלי? האם לנו כחברה יש אפשרות לבחון אנשים גלופט? (כלומר קצבאות עד גיל 18 או שאולי היינו צריכים לפתח 'מבחן בטרות')
- האם לנו כקהילת חינוך יש אפשרות לבחון כל חניך באופן אחר? האם תוכלו לתת דוגמאות (ללא שמות) לחניכים שאתם מראשים שלמרות גילם הם לא הופכים להיות 'בוארים' ופשים ליציאה מהקהילה...

טקסט 2

"ההיא דאמתא דבי רבי חזיתיה לההוא גברא דהוה מחי לבנו גדול אמרה ליהוי ההוא גברא בשמתא דקעבר משום (ויקרא יט.יד) ולפני עור לא תתן מכשול דתניא ולפני עור לא תתן מכשול במכה לבנו גדול הכתוב מדבר" (מועד קטן יז' א')

"אותה אמה של בית רבי ראתה אדם מכה/ממחה בבנו הגדול, אמרה יהא אותו אדם בנידוי! משום שעבר על "בפני עיוור לא תיתן מכשול" שלמדנו ולפני עיוור לא תתן מכשול במכה את בנו הגדול הכתוב מדבר"

שאלות לדיון

- עד כמה צריך או ניתן "לתפוס קצר" את החניך הבואר?
- תפקידנו כמייצגים אמנים של הורית כולל מציאת צרכים הקיומים, רשמים וצרכים. האם תפקידנו אמשיק להיות כזה גם אל מול הבוארים?